

memory of our harmonic likemindedness (Grieg, Delius, Sandby, Grainger). Nov. 1948«. Indeed, in the record notes accompanying a recording of Sandby's 4th Symphony recently issued (together with Louis Glass' 5th, Hakon Børresen's 2nd and Rudolf Simonsen's 2nd) by Danacord Records in a double album *Danish Symphonies of the Late Romantic Period* (DACO 139-140 Mono, but soon available on CD), he is described as representing »probably ... the closest approximation to a ,Danish Delius'«.

Dr. Carley is not a musician, but his sensible, intelligent, imaginative and scholarly way of discharging the duties of honorary archivist to the Delius Trust has contributed enormously to promoting a true understanding of Delius in our time. It would perhaps be wrong to say that this edition is a model of how an edition of letters should be done – different problems require different solutions –, but it is at least a model of how the letters of Delius should be edited, and at long last it is done.

John Bergsagel

Laurits Pedersen Thuras Højsangsparafrase 1640 og dens melodier. Hymnologiske Meddelelser 1988/5 (side 195 – 252).

Med ovenstående titel har i Christian IV-året Eduard Nielsen, Erik Dal og Henrik Glahn med bistand af Karen Skovgaard-Petersen i *Hymnologiske Meddelelser 1988/5* (s. 195 – 252) udgivet en afhandling om Laurits Pedersen Thuras bearbejdelse af Højsangen i Gammel Testamente, der i hovedsagen menes at have fungeret som en festgave eller festkantate i anledning af den udvalgte Prins Christians »store bilager« (formæling) med Prinsesse Magdalena Sybilla i 1634 (hvor også Heinrich Schütz var musikalsk bidrager).

Det kongelige par fik residens i Nykøbing Falster, og det er måske en af grundene til, at Thura, stedets præst og en lærd polyhistor i tidens ånd, gav en så ejendommelig kraftprøve på sin videnskabelighed. Praktisk anvendelse har værket nemlig ikke haft, men indirekte giver det værdifulde oplysninger om en teologisk, hymnologisk og musikalsk tradition. Det er også baggrunden for, at afhandlingen i smuk forening er forfattet af fire specialister i henholdsvis Gammel Testamente, metrik, salmetradition, musikvidenskab og klassisk filologi.

De stærkt erotiske digte i Højsangen (der er tillagt kong Salomon) fik lov til at stå både i den jødiske og kirkelige kanon, fordi man tolkede digtene allegorisk om Guds forhold til sit folk eller til sin „brud“, kirken. Tolkningen kender vi i dag bedst fra Brorsons salmer, f.eks. »Her vil ties, her vil bies«. Denne tolkningstradition gøres der på fremragende vis rede for, hvorefter Thuras levnedsløb og bogens baggrund, udstyr og disposition klarlægges, og fortalerne og de traditionelle æredigte oversættes i uddrag med kommentarer.

Efter denne indledning i Thuras bog følger på de næste 40 sider Højsangens

tekst i prosaform på hebraisk og latin; den hebraiske tekst er ledsaget af recitationstøner, der har deres forbilleder dels i traditionel gregoriansk sang (9., 5. og 7. tone), dels i førstelinien til »O Jesu for din pine« og i en kobling af første- og sidstelinien af »Mig hjertelig nu længes« – et raffinement, fordi de to nævnte melodier i hoveddelen af værket spiller en afgørende rolle – den sidste som centralmelodi. Den hebraiske tekst læses som bekendt fra højre til venstre, hvorfor noderne også læses fra højre til venstre, og ydermere sørger Thura for, at de hebraiske linier – ved ordomstillinger – også forsynes med enderim både her og i hoveddelen. Samtidig er den latinske oversættelse også Thuras eget værk i forhold til den vanlige tekst (Vulgata).

Hoveddelen er af særlig musikalsk interesse; her gendigter Thura Højsangen i form af firstemmige koralmelodier, der frembærer dialoger mellem brud og brudgom, de fremmede og Salomon, kirken og Jerusalems døtre. Hans danske oversættelser er interessante, fordi han dermed på fornem måde viderefører den tolkningstradition, der ovenfor blev nævnt. Men det mest bemærkelsesværdige er dog den selvstændige oversættelse til rimede hebraiske vers i samme versemål. Som eksempel herpå kan anføres gendigtningen af Højsangen 3, 6, der efter 1931-oversættelsen lyder: »Hvad er det, som kommer fra ørkenen i støtter af røg, omduftet af myrra, røgelse, alskens vellugt?«. Hos Thura tolkes det, der kommer fra ørkenen med pragt, som kirken, Kristi brud. Ørkenen tolkes som syndefaldet og menneskehedens fordærvelse, som Israel eller kirken rejser sig fra. Som eksempel på den hebraiske og danske gendigtning anføres en strofe på »Af højheden oprunden er«:

*kol basar hichchit æt-darko
lemidbar nishtawa ein bo
peri Jehowa jachfos.
sirim qimmosh wa-choach sham
uneweh tannim min-ha'olam
weqinnenah sham qippoz.
sijjim, ijjim
sham fagashu
gam ragashu.
Hoj hassa'ir
'al re'ehu gara la'ir*

*Alt Kiød forderfuet hafr sin Vey
Vaar som en Ørcke der vaar ey
Nogen god Fruct at finde.
Der voxte Torn, Tidtsel oc Skarn
Der boede Dragen oc hans Barn,
Natrafn 'oc Vgler blinde.
Nisser, Vetter
Der holdt Mode
Vilde raade:
Oc en Skowtroid
raabte Broder sin til samvold.*

Den hebraiske tekst er en tro oversættelse af den danske (s. 217)!

Musikken til de i alt 30 firstemmige koralmelodier underkastes en omhyggelig analyse, hvad angår proveniens og anvendelse i den danske meloditradition. Thuras værk præsenterer 7 melodier, der ikke forinden fandtes i danske forlæg, først og fremmest Hasslers »Mig hjertelig nu længes«. Udsættelserne af melodierne har forbilleder i de tyske kantonaler fra omkring 1600. 12 udsættelser skyldes en af Thuras lokale kolleger, Peder Stub, der viser sig at være en mådelig musiker, 6 stammer fra den tyske Thomas-kantor, Seth Cal-

visius, 3 fra Hamborg-sangbogen 1604, og 1 skyldes den fremragende danske kgl. vicekapelmester, Jacob Ørn, nemlig udsættelsen af »Af højheden oprunden er«, der allerede er kendt og påskønnet. 8 af udsættelserne kan ikke umiddelbart henføres til kendte kilder. Henrik Glahn (der bryder igennem det kollektive forfatterskabs jerntæppe ved s. 234f. at sige »jeg«) fremlægger et musikbilag med 12 melodiudsættelser og argumenterer forsigtigt, men overbevisende for, at Jacob Ørn også har leveret udsættelser til 4 andre melodier: »Sie ist mir lieb, die werthe Magd« (nr. 14), »Alene til dig Herre Jesus Christ« (nr. 15), »Nu fryde sig hver kristen mand« (nr. 16) og »In dich hab ich gehoffet« (nr. 18), evt. en rest af den tabte samling af firstemmige udsættelser, der skulle have ledsaget Søren Poulsen Judichærs metrisk regulerede salmesamling.

Laurits Pedersen Thuras ejendommelige bog kunne, som det her er beskrevet, ikke finde praktisk anvendelse. Men afhandlingen om værket er en fremragende lærdomshistorisk indsats, der belyser de videnskabelige idealer og det teologiske og musikalske miljø i Danmark på Christian IVs tid.

Christian Thodberg

Niels W. Gade: Symfoni nr. 1 – 8. Stockholm Sinfonietta dirigeret af Neeme Järvi. BIS CD-338, 339, 355, 356.

Niels W. Gade: Symfoni nr. 1, 2, 4 og 6. Collegium Musicum dirigeret af Michael Schönwandt. Dansk Musik Antologi DMA 085, 086.

En komplet indspilning af Gades otte symfonier har længe stået højt på ønskeddelen hos enhver, der interesserer sig for dansk romantisk musik, og det kan godt undre én, at man skulle komme helt ind i CD-alderen, før en sådan indspilning blev virkeliggjort. Hvorfor har f.eks. Radiosymfoniorkestret ikke for længst taget sig af en så oplagt opgave? Men det skulle blive en svensk rent kommerciel indspilning, med Neeme Järvi i spidsen for Stockholm Sinfonietta, der kom først, skarpt forfulgt af Dansk Musik Antologis projekt med Michael Schönwandt og Collegium Musicum, som på grund af en omfattende reorganisering af antologien dog foreløbig kun har barslet med symfoni nr. 1, 2, 4 og 6.

Man kunne nu spørge, om det virkelig også er nødvendigt med hele to komplette Gade-symfonycykler? Som det vil fremgå af det følgende, er svaret både ja og nej. Med de hidtil udgivne symfonier på DMA tyder alt på, at denne indspilning vil gøre den svenske overflødig, men hermed være ikke sagt, at det danske projekt vil blive den definitive indspilning.

Et forhold, som straks springer i øjnene, er den kendsgerning, at begge indspilninger er foretaget med et kammerorkester. Dette er ganske simpelt en forkert disposition. Disse værker er konciperet med den brede romantiske strygerklang for øje, og hvordan man end vender og drejer det, kan et kammerorkester ikke producere en sådan klang. Men hermed hører lighederne